

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради

« 26 » травня 2022 р., протокол № 10

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

для прийому на навчання за

другим (магістерським) рівнем

зі спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма: «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу»

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

(денної та заочної форми навчання)

Івано-Франківськ

2022 р.

Шинкар С.М. Програма фахового вступного випробування для прийому на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу» / Шинкар С.М./ Тимоць М.В./ Гребенюк Н.В. – Івано-Франківськ: ЗВО «Університет Короля Данила», 2022. – 21 с.

Укладачі: Шинкар С.М. к.е.н., завідувач управління та адміністрування;

Гребенюк Н.В. к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування;

Тимоць М.В. к.е.н., професор кафедри управління та адміністрування.

*Програму затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування
(протокол №10 від 23 травня 2022 року)*

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Освітня програма «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу») направлена на підготовку високопрофесійних фахівців з управління фінансами, здатних на основі сформованих компетентностей, ефективно управляти суб'єктами господарювання для досягнення їх конкурентної переваги в умовах високої динаміки ділового середовища.

Метою фахового вступного випробування зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є визначення рівня професійних знань, умінь та навичок необхідних для опанування дисциплін за програмою підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Освітня програма «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу»).

Фахове вступне випробування здійснюється шляхом оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок абітурієнтів з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Зміст програми фахового вступного випробування. Для фахового вступного випробування при прийомі на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» екзаменаційні завдання формуються з наступних дисциплін:

1. Фінанси;
2. Банківська справа;
3. Страхування.

Фахове вступне випробування проводиться в усній формі. Порядок проведення вступного випробування визначається «Правилами прийому до ЗВО Університет Короля Данила у 2022 році».

2. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

2.1 «ФІНАНСИ»

Перелік теоретичних питань, що виносяться на фахове вступне випробування:

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

1. Фінанси як економічна категорія.
2. Об'єктивні передумови виникнення фінансів.
3. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
4. Зміст розподільчої функції.

- 5.Об'єкти і суб'єкти розподілу.
- 6.Контрольна функція фінансів, їх зміст. Регулююча функція фінансів.
- 7.Взаємозв'язок фінансів з іншими розподільчими категоріями у процесі вартісного розподілу і перерозподілу ВВП.
8. Фінанси і ціни.
- 9.Загальні риси та відмінності фінансів, заробітної плати, інших доходів фізичних осіб, як інструментів розподілу. Фінанси і кредит.
10. Фінансовий контроль: його зміст, значення і види.
- 11.Фінансові ресурси. Їх суть, склад, структура.
12. Фінансові ресурси держави, їх джерела та метод акумуляції.
- 13.Фінансові ресурси суб'єктів господарювання.
- 14.Фінансові ресурси фізичних осіб
- 15.Напрями та форми використання фінансових ресурсів.
16. Розподіл фінансових ресурсів за цільовим призначенням.
- 17.Фінансові резерви, їх суть і значення.
- 18.Форми і методи формування фінансових резервів.
- 19.Резервний фонд бюджету. Мета створення та напрями витрачання коштів резервного фонду Державного бюджету України.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

20. Історичний характер фінансів. Зародкові форми фінансів. Первинні форми фінансових відносин.
21. Поширення терміну «фінанси».
- 22.Фінанси як економічна категорія.
- 23.Еволюція форм фінансових відносин.
- 24.Еволюція податку.
- 25.Натуральна та грошова форма оподаткування.
26. Домени як доходи від державної власності.
27. Розвиток бюджету. Еволюція державних доходів і видатків.
28. Розвиток системи державних фінансів.
- 29.Перевищення доходів бюджету над видатками.
- 30.Формування бюджетної системи України.
31. Зародження та історичний розвиток позабюджетних фондів та державного кредиту.

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки

32. Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві.
33. Фінансова наука як самостійна галузь знань. Мета фінансової науки.
- 34.Структура та особливості фінансової науки.
- 35.Суб'єкти та об'єкти фінансової науки.
36. Об'єкт та предмет дослідження фінансової науки.
37. Предмет фінансового дослідження. Функції фінансової науки.

38. Зародження та історичний розвиток фінансової науки у світі Фінансова наука у XV-XIX ст. Світова фінансова наука XX ст.

39. Розвиток фінансової науки у сучасний період. Сучасна фінансова думка.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

40. Поняття фінансової системи, її склад та принципи побудови.

41. Сфери і ланки фінансових відносин.

42. Сутність та головна мета фінансової політики держави.

43. Стратегія і тактика фінансової політики.

44. Умови результативності фінансової політики.

45. Основні складові фінансової політики держави.

46. Фінансова політика держави у різних галузях.

47. Фінансова політика суб'єктів господарювання та її складові.

48. Основні завдання фінансової політики суб'єктів господарювання.

49. Фінансова політика домогосподарств.

50. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики держави.

51. Склад фінансового механізму.

52. Управління фінансами. Функції органів управління фінансами.

53. Фінансове право як самостійна галузь права. Основи фінансового законодавства.

Тема 5. Фінансова система України

54. Поняття та структура фінансової системи України.

55. Бюджет як основний фінансовий план держави та інструмент управління економікою.

56. Суть та призначення бюджету. Економічний зміст бюджету. Розподільча та контрольна функції бюджету.

57. Бюджетна система України. Принципи побудови бюджетної системи. Зведений бюджет.

58. Бюджетний процес та його складові. Бюджетне планування та збалансування бюджету.

59. Учасники бюджетного процесу.

60. Стадії бюджетного процесу.

61. Касове виконання бюджету. Казначейська форма обслуговування державного бюджету.

62. Державні доходи їх економічний зміст.

63. Склад та класифікація державних доходів. Державні видатки та їх особливості.

64. Принципи організації державних видатків. Класифікація державних видатків.

65. Методи фінансування державних витрат. Форми бюджетного фінансування. Метод єдиного казначейського рахунку.

66. Податки як економічні відносини. Суть та функції податків. Поняття обов'язкових платежів. Податкові платежі, відрахування, внески. Податкові збори.
67. Елементи податку. Основні види податків. Прямі і непрямі податки. Класифікація податків за характером відсоткових ставок.
68. Податкова система України: суть та склад.
69. Загальнодержавні та місцеві податки.
70. Принципи оподаткування.

Тема 6. Місцеві фінанси. Бюджетна децентралізація

71. Сутність, функції та роль місцевих фінансів.
72. Місцеві фінанси як система фінансових відносин.
73. Принципи організації місцевих фінансів. Територіальна громада та її функції.
74. Місцеві бюджети у бюджетній системі України.
75. Склад та особливості місцевих бюджетів. Загальний та спеціальний фонд.
76. Поточний бюджет та бюджет розвитку.
77. Класифікація доходів місцевих бюджетів за економічною природою.
78. Власні і закріплені доходи.
79. Бюджетне регулювання як засіб збалансування бюджетів.
80. Фінансове вирівнювання.
81. Міжбюджетні відносини. Способи розмежування доходів.
82. Бюджетна децентралізація. Міжбюджетні трансферти.

Тема 7. Соціальні позабюджетні фонди

83. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів.
84. Необхідність формування позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Функції та завдання соціального страхування.
85. Джерела формування доходів бюджетів позабюджетних фондів.
86. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
87. Пенсійний фонд України як центральний орган виконавчої влади.
88. Система пенсійного забезпечення в Україні та її рівні.
89. Особливості реалізації пенсійної реформи в Україні.
90. Основні завдання Пенсійного фонду України.
91. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування

Тема 8. Фінанси домогосподарств

92. Домогосподарство як інституційна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
93. Основні завдання домогосподарств в умовах економіки ринкового типу.
94. Фінанси домогосподарств та їх особливості.
95. Фінансові потоки домогосподарства.
96. Фінансове планування у домогосподарствах.

97. Фінансування домогосподарств за допомогою кредитних ресурсів.
98. Бюджет домогосподарства та його структура. Джерела доходів домогосподарств.
99. Напрямки видатків домогосподарств.
100. Тенденції зміни структури витрат домогосподарств.
101. Бюджет домогосподарств і прожитковий мінімум.
102. Споживання і заощадження населення.
103. Фінансові ресурси домогосподарств.
104. Чинники, що впливають на розмір витрат домогосподарств.
105. Особисті фінанси та їх розвиток в умовах ринку.

Тема 9. Фінансовий менеджмент

106. Поняття фінансового менеджменту та його роль у сучасних умовах.
107. Мета та завдання фінансового менеджменту.
108. Функції фінансового менеджменту та їх класифікація залежно від суб'єкта і об'єкта.
109. Механізм фінансового менеджменту.
110. Напрямки діяльності фінансових менеджерів.
111. Функціональні обов'язки фінансових менеджерів. Інструменти фінансового управління.
112. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.
113. Система забезпечення фінансового менеджменту.

Тема 10. Міжнародні фінанси

114. Міжнародні фінансові відносини як форма міжнародних економічних відносин.
115. Особливості руху міжнародних фінансових потоків.
116. Поняття та роль міжнародних фінансів.
117. Призначення міжнародних фінансів.
118. Розподільча та контрольна функції міжнародних фінансів.
119. Тенденції розвитку світового фінансового ринку.
120. Світовий фінансовий ринок з функціонального та інституційного погляду.
121. Міжнародний фінансовий ринок: суть та призначення.
122. Особливості сучасного міжнародного фінансового ринку.
123. Класифікація міжнародного фінансового ринку. Сегменти міжнародного фінансового ринку.
124. Міжнародні фінансові організації. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та Європейський Союз (ЄС). Міжнародні фінансові інституції. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Всесвітній банк.

Тема 11. Фінансова безпека держави

125. Економічна безпека держави. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки.
126. Поняття та роль фінансової безпеки.

127. Складові фінансової безпеки та їх призначення. Бюджетна, валютна, грошово-кредитна, боргова, банківська та інвестиційна безпека. Фінансова безпека страхового та фондового ринку.

128. Об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки держави. Фактори, що впливають на фінансову безпеку держави та їх класифікація.

129. Принципи забезпечення фінансової безпеки держави.

130. Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці держави. Індикатори фінансової безпеки держави.

Тема 12. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою

131. Особливості грошового обігу та грошово-кредитної політики Сполучених Штатів Америки.

132. Федеральна резервна система США. Податкова система країни. Особливості формування доходів та здійснення видатків федеральним та місцевими бюджетами.

133. Грошова система та грошово-кредитна політика Японії.

134. Особливості грошової системи та грошово-кредитної політики Німеччини.

135. Особливості функціонування фінансової системи скандинавських країн.

Тема 13. Фінанси ЄС

136. Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики. Етапи регіональної економічної інтеграції.

137. Інституційна структура ЄС в контексті формування єдиної фінансової політики.

138. Основні інститути влади Європейського Союзу. Фінансові органи ЄС.

139. Організація фінансів ЄС.

140. Автономний бюджет, гармонізація податкового законодавства, формування єдиної валютної політики та єдиного ринку банківських послуг. Поглиблення інтеграції в інституційній сфері.

141. Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу. Доходи і витрати бюджету ЄС.

2.2 «Банківська система»

Перелік теоретичних питань, що виносяться на фахове вступне випробування:

Тема 1. Порядок створення і організації діяльності комерційних банків

1. Уявлення про суть банку з позиції його історичного розвитку.
2. Період зародження банку і банківської справи.
3. Умови переростання кредитора в банк.
4. Суть, побудова та функції банківської системи.

5. Реорганізація банківської системи України.
6. Сучасне банківське законодавство та його значення в забезпеченні стабільності банківської системи і напрямки його подальшого удосконалення.
7. Перспективи розвитку банківської системи в Україні.
8. Сутність банку та принципи його діяльності.
9. Суть, цілі та принципи діяльності банків в умовах ринкової економіки.
10. Види банків та об'єднань за їх участі.
11. Державне регулювання та ліцензування банківської діяльності в Україні. Порядок створення банків в Україні.
12. Умови та порядок реєстрації банків. Види структурно відокремлених банківських підрозділів (філії, відділення, представництва та ін.).
13. Порядок їх реєстрації та умови (особливості) функціонування.
14. Організаційно-управлінська структура банку.
15. Органи управління банку та їх повноваження і функції. Функціональні підрозділи банку та їх призначення.
16. Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація.
17. Ліквідність банку, види та порядок визначення. Економічні нормативи, що регулюють діяльність банків, ліквідність банків і робота, що пов'язана з її підтримкою.

Тема 2. Формування ресурсів комерційних банків (КБ)

18. Капітал (ресурси) КБ, склад, структура, формування і розміщення.
19. Власний капітал КБ, склад, структура, джерела формування. Основні функції власного капіталу КБ: захисна і регулююча.
20. Резервний капітал КБ, нормативна величина стосовно статутного капіталу, норма відрахування від прибутку, призначення.
21. Додатковий капітал.
22. Депозитні операції банків.
23. Депозитний (залучений) капітал КБ, джерела формування.
24. Недепозитні операції КБ з формування ресурсів, види цих операцій.
25. Недепозитні операції КБ з формування ресурсів на Міжбанківському ринку Позичкового капіталу.
26. Ломбардний кредит НБУ, який надається КБ, строк користування, забезпечення, умови надання, повернення.
27. Недепозитні операції КБ з формування ресурсів через емісію власних облігацій.
28. Недепозитні операції КБ з формування ресурсів через операції з купівлі й продажу цінних паперів (ЦП) державних позик.
29. Пряме і зворотне РЕПО. Емісія цінних паперів власного боргу.
30. Управління ресурсами комерційного банку.

31. Визначення норм обов'язкових резервів, процентна політика, рефінансування КБ.
32. Операції з цінними паперами на відкритому ринку.
33. Прогнозування банківських ресурсів.

Тема 3. Забезпечення фінансової стійкості банку

34. Поняття банківської стабільності.
35. Формування резервів для покриття можливих втрат від проведення активних операцій.
36. Резервний фонд комерційного банку, розмір та порядок відрахування, використання коштів резервного фонду.
37. Резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банку. Порядок формування та нормативи відрахувань.
38. Резерви для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості та від операцій з ЦП.
39. Фінансова звітність банку: бухгалтерський (банківський) баланс, звіт про прибутки та збитки.
40. Активи і пасиви балансу.
41. Фінансові результати.
42. Витрати банку. Витрати на виплату процентів. Можливості збільшення чистого доходу.
43. Показники оцінювання прибутковості КБ: прибутковість банківських активів (ROA), прибутковість акціонерного капіталу (ROE), процентна маржа (SPRED). Чистий прибуток на одну акцію (ЧПа), чиста процентна маржа (ЧМП).
44. Порядок регулювання діяльності банку.
45. Поняття ліквідності банку.
46. Державне регулювання курсу національної валюти стосовно іноземної.

Тема 4. Розрахунково-касові операції комерційних банків

47. Платіжний оборот, суть, структура: безготівковий та готівковий грошовий оборот.
48. Операції КБ з розрахунково-касового обслуговування клієнтів, сутність і принципи.
49. Банківські рахунки юридичних осіб з національною та іноземною валютою: порядок відкриття, ведення, закриття.
50. Конкурентний банківський рахунок, операції на ньому.
51. Бюджетні банківські рахунки, відкриті операції.
52. Безготівкові розрахунки, їх суть, значення, класифікація, принципи організації, методи (способи) здійснення.
53. Безготівкові міжгосподарські розрахунки, принципи, форми документів, на основі яких банки за дорученням клієнтів здійснюють розрахунково-касові операції.

- 54.Сутність безготівкових розрахунків платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, чеками, платіжними вимогами.
- 55.Міжбанківські розрахунки між КБ та між КБ та НБУ, що базуються на кореспондентських відносинах.
- 56.Система електронних платежів (СЕП) НБУ.
- 57.Депозитні (вкладні) строкові рахунки, в національній і іноземній валюті, операції на цих рахунках.
- 58.Відкриття, ведення КБ поточних рахунків фізичних осіб суб'єктам підприємницької діяльності.
- 59.Організація готівкового-грошового обігу в банківських установах.
- 60.Касове обслуговування. Касові операції у діяльності КБ, сутність, роль у збільшенні банківських ресурсів, доходності банку, порядок ведення.
- 61.Оборотна каса НБУ, основні функції у забезпеченні готівкою.
- 62.Порядок приймання банками готівки. Експертиза КБ банкнот і монет, мета і обробка.
- 63.Порядок видачі КБ готівки юридичним і фізичним особам. Грошовий чек, вимоги щодо його заповнення.
- 64.Касові операції через банкомати, види цих операцій.
- 65.Платіж і кредитування з використанням платіжних карток на електронній основі. Різновидності цих карток.
- 66.Безготівкові банківські розрахунки з населенням, що пов'язані із зарахуванням і платежами з депозитних рахунків.
- 67.Контроль КБ за дотриманням клієнтами касової дисципліни, зокрема дотримання залишку готівки в касі і відповідність банків в касовій книзі із сумами грошей, отриманих в банку. Повнота здачі готівки в банк.

Тема 5.Операції банків з вексями

- 68.Поняття, економічна природа, види векселів.
- 69.Нормативно-правова база операцій з вексями.
- 70.Простий та переказний вексель (тратта), способи використання.
- 71.Первинні сторони та учасники векся: векседавець, ремітент (простий), трасант (векседавець), трасат (платник).
- 72.Місцеві, внутрішні та іноземні векселі.
- 73.Сплата вексельної суми.
- 74.Комерційний та фінансовий векселі.
- 75.Поняття фіктивних, безгрошових векселів: підроблений, дружній (приятельський), бронзовий (дутий, вигаданий).
- 76.Економічна сутність векся. Обов'язкові реквізити векся.
- 77.Операції з вексями.
- 78.Балансові та позабалансові операції банків з вексями. Класифікація за групами: кредитні, торговельні, гарантійні, розрахункові, комісійні та довірчі операції банків з вексями.

79. Іменний та бланковий індосамент.
80. Авалювання та акцептування векселів.
81. Вексельна гарантія «Аваль». Реквізити зобов'язання.
82. Операції з оформлення векселями кредиторської та дебіторської заборгованості.
83. Поняття банківського акцепту.
84. Повний і частковий акцепт.
85. Банківський акцепт як міжнародний платіжний засіб.
86. Урахування та переврахування векселів.
87. Дисконтна ставка (процентна ставка), формула розрахунку.
88. Різновиди урахування векселів: безоборотне врахування, врахування з реверсом.
89. Інші операції банків з векселями: кредити під заставу векселів, строкові позички під заставу векселів.

Тема 6. Кредитні операції банків

90. Кредит як відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання позички.
91. Поняття та принципи кредиту.
92. Відмінність кредитних відносин від фінансових. Форми кредиту: комерційний, банківський, державний, міжнародний.
93. Кредитна політика банку, стандарти кредитування, кредитна інструкція.
94. Кредитний договір між банком і позичальником, що виникає із взаємних зобов'язань і відповідальності з приводу одержання позички.
95. Основні ознаки класифікації банківського кредиту.
96. Види позичкових рахунків, які відкривають КБ своїм позичальникам.
97. Принципи і умови банківського кредитування.
98. Контроль за використанням позичок за цільовим призначенням і погашення у встановлені кредитним договором строки.
99. Кредитні санкції. Оцінка КБ кредитоспроможності позичальника.
100. Рейтингова оцінка КБ.
101. Етапи процесу банківського кредитування.
102. Документи, які має подати позичальник для отримання банківської позички.
103. Класифікація кредитного портфеля.
104. Оптимальна структура кредитного портфеля за нормами рекомендованими НБУ.
105. Кредитний ризик, сутність, причини.
106. Спеціальний резерв банку відшкодування ймовірних збитків від неповернення кредиту і процентів, джерела формування відрахувань до цього резерву за нормами, встановленими НБУ за групами кредитів кредитного портфеля.

Тема 7. Операції банків з цінними паперами

107. Діяльність КБ на ринку цінних паперів (ЦП): емісійна, фінансових інвестицій, реальних інвестицій, фінансово-посередницька (клієнтська).
108. Види цінних паперів, які може банк випускати і розміщувати на ринку цінних паперів. Мета емісії.
109. Операції КБ з емісії акцій для створення і збільшення вартості статутного капіталу.
110. Основні етапи процесу емісійної діяльності банку з випуску акцій.
111. Види акцій, які можуть випускати банки.
112. Емісія боргових цінних паперів з формування депозитних і недепозитних ресурсів.
113. Види боргових цінних паперів, які випускає банк.
114. Види облігацій.
115. Фінансові інвестиції КБ на вторинному ринку цінних паперів. Формування банком портфеля цінних паперів.
116. Система показників, за якими банки оцінюють доходність звичайних акцій.
117. Методи оцінки акцій та облігацій.
118. Фінансово-посередницька діяльність КБ з випуску, розміщення цінних паперів за дорученням, від імені і за рахунок емітента.
119. Операції КБ з розміщенням (андеррайтингу) цінних паперів. Комісійно-брокерська діяльність КБ на ринку цінних паперів.
120. Діяльність з управління ЦП та обслуговування клієнтських операцій.

Тема 8. Банківські інвестиції

121. Значення інвестицій у розвитку і ефективному функціонуванні економіки.
122. Економічна сутність та види інвестицій: валові, чисті інвестиції.
123. Класифікація інвестицій.
124. Інвестиційна діяльність банків на ринку цінних паперів.
125. Цілі банківських інвестицій.
126. Поняття інвестиційного портфелю.
127. Безпека, доходність, ліквідність вкладень.
128. Вибір стратегії фінансових вкладень.
129. Пріоритети банківського інвестування в Україні.
130. Пайові цінні папери (акції).
131. Боргові цінні папери (державні боргові зобов'язання, облігації підприємств, ощадні сертифікати, банківські векселі).
132. Похідні цінні папери (фінансові ф'ючерси, опціони, свопи).
133. Акції та облігації як найбільш поширені об'єкти інвестування.
134. Характеристики оцінки факторів банківських інвестицій в акції та облігації.

135. Фінансові ризики інвестиційних операцій.
136. Диверсифікація інвестиційного портфеля як засіб зменшення фінансових ризиків та збільшення доходності інвестиційних операцій.

Тема 9. Операції банків у іноземній валюті

137. Національна, іноземна, міжнародна валюти.
138. Режим використання валюти: конвертована, неконвертована.
139. Сфери і цілі використання валют: валюта платежу, валюта ціни, валюта операцій, валюта клірингу, валюта векселя.
140. Котирування валют, види котирування (пряме, непряме).
141. Валютний курс, його класифікація.
142. Режими валютних курсів.
143. Фіксований та гнучкий (ринковий) валютний курс
144. Плаваючий та керований валютний курс.
145. Поняття фіксингу, курс продавця та покупця валюти. Крос-курс.
146. Учасники (суб'єкти) валютних операцій: резиденти, нерезиденти.
147. Об'єкти валютних операцій: іноземна валюта, цінні папери в іноземній валюті (чеки, векселі, облігації), інші боргові зобов'язання, виражені в іноземній валюті, дорогоцінні метали – золото, срібло, платина, природне дорогоцінне каміння.
148. Поточні валютні операції та операції, пов'язані з рухом капіталу.
149. Види валютних операцій банку згідно ліцензії НБУ.
150. Міжнародні валютні кореспондентські банківські рахунки «Ностро» і «Лоро».
151. Неторговельні операції комерційних банків в іноземній валюті.
152. Конверсійні операції з готівковою іноземною валютою.
153. Переказні операції в іноземній валюті.
154. Переказні операції за системами «Western Union» та «Moneygram».
155. Пластикові картки «Visa», «Europay Mastercard», «American-express» та дорожні чеки.
156. Торговельні поточні операції уповноважених банків в іноземній валюті.
157. Операції на міжбанківському валютному ринку.
158. Суб'єкти міжбанківського валютного ринку.
159. Касові і строкові типи валютних угод.
160. Угоди овернайт (overnight), спот (spot), форвард (forward).

Тема 10. Нетрадиційні банківські операції та послуги

161. Становлення ринку нетрадиційних банківських послуг в Україні.
162. Лізинг як форма довгострокового кредиту.
163. Оперативний і фінансовий лізинг.
164. Суть факторингу та факторингові операції комерційних банків.
165. Функція факторингу та його недоліки.
166. Поняття форфейтингу та його характерні ознаки.

167. Інформаційні послуги, які надають КБ своїм клієнтам, основні види доходу від їх надання.
168. Трастові послуги КБ, що надаються юридичним і фізичним особам.
169. Види цих послуг. Консультативні послуги, що надають КБ своїм клієнтам, види, платежі за послуги.
170. Агентські послуги, що надають банки своїм клієнтам, відмінність від трастових послуг. Види цих послуг.
171. Депозиторські послуги КБ із зберігання цінностей клієнтів.
172. Банківська порука і поручительські гарантії.
173. Класифікація банківських послуг.
174. Критерії класифікації. Специфічні (традиційні) та неспецифічні (нетрадиційні) банківські послуги. Додаткові операції КБ.

2.3 «Страховання»

Перелік теоретичних питань, що виносяться на фахове вступне випробування:

Тема 1. Економічна сутність страхування і його роль у ринковій економіці

1. Історія розвитку страхування в світі та в Україні.
2. Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки.
3. Форми організації фондів страхового захисту як матеріальна основа страхового захисту.
4. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування.
5. Економічна сутність страхування, функції страхування.
6. Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхування, відшкодування втрат у межах збитків, франшиза, суброгація, контрибуція.
7. Роль страхування в активізації бізнесу та в ефективному формуванні й використанні фондів соціального призначення.

Тема 2. Класифікація страхування

8. Поняття класифікації та класифікаційні ознаки страхування: історичні, економічні, юридичні та міжнародні.
9. Класифікація за об'єктами страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування.
10. Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків.
11. Класифікація за формами проведення: обов'язкове та добровільне страхування.
12. Класифікація за статусом страхувальника: страхування юридичних осіб та страхування громадян.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

13. Поняття ризику в страхуванні та основні характеристики ризику.
14. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик.
15. Визначення страхового ризику та ознаки страхового ризику.
16. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності в особистому страхуванні.
17. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування.
18. Структура й основи розрахунку страхових тарифів.
19. Показники страхової статистики та їх місце в оцінюванні ризиків

Тема 4. Страховий ринок

20. Поняття страхового ринку, суб'єкти страхового ринку.
21. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників.
22. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.
23. Перспективи розвитку страхового ринку України.
24. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні.
25. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання.
26. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.
27. Особливості реалізації страхової послуги і застосування маркетингу у страхуванні.
28. Тенденції розвитку страхових ринків інших країн світу

Тема 5. Страхова організація

29. Страхова індустрія як частина сфери послуг, її організаційні форми.
30. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній.
31. Товариства взаємного страхування.
32. Спеціалізація страховиків: ліцензійні види діяльності страхових компаній.
33. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.
34. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.
35. Організаційна структура страхових компаній: центральний офіс, філіали й представництва.
36. Особливості формування системи управління страховою компанією.
37. Страхові об'єднання: МТСБ(У), Ліга страхових організацій України, Авіаційне страхове бюро, Морське страхове бюро, Національний ядерний страховий пул та інші.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

38. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.
39. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.
40. Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції.
41. Реєстрація та ліцензування страховиків.
42. Контроль за діяльністю суб'єктів страхового ринку.

43. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Тема 7. Особисте страхування

44. Страхування життя і його основні види.

45. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

46. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

47. Медичне страхування: суб'єкти й об'єкти страхування.

48. Умови обов'язкового медичного страхування.

49. Добровільне медичне страхування в Україні.

Тема 8. Майнове страхування

50. Страхування майна юридичних осіб: об'єкти й суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

51. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.

52. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування тварин.

53. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування будівель та іншого майна.

54. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту.

55. Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 9. Страхування відповідальності

56. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.

57. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції.

58. Міжнародна система «Зелена картка».

59. Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

60. Страхування відповідальності роботодавців.

61. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

62. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 10. Перестраховання і співстраховання

63. Необхідність і сутність перестраховання та суб'єкти перестраховання.

64. Ринки перестраховання. Вимоги, що ставляться до перестраховання ризиків нерезидентів.

65. Методи перестраховання: факультативне перестраховання та облігаторне перестраховання.

66. Порівняльний аналіз методів перестраховання: факультативне перестраховання та облігаторне перестраховання.

67. Форми проведення перестрахових операцій: пропорційне та непропорційне.
68. Пропорційне перестраховування: квотні та ексцендентні договори.
69. Непропорційне перестраховування: на базі ексценденту збитку, на базі ексценденту збитковості.
70. Регулювання процедури перестраховування в Україні.
71. Співстраховування і механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

72. Особливості грошового обігу у страховій організації.
73. Доходи страховика: їх склад і економічний зміст.
74. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення.
75. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.
76. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст.
77. Собівартість страхової послуги.
78. Виплата страхових сум і страхового відшкодування.
79. Визначення прибутку від страхової діяльності.
80. Розподіл прибутку, оподаткування страхової діяльності.

Тема 12. Види і класифікація страхових резервів

81. Власні кошти страхової організації, їх склад і джерела формування
82. Страхові резерви, умови їх формування і розміщення.
83. Технічні резерви, їх склад.

Тема 13. Платоспроможність страховика та умови її забезпечення

84. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.
85. Фактичний запас платоспроможності, порядок його обчислення.
86. Нормативний запас платоспроможності, порядок його обчислення.
87. Показники платоспроможності страховика

Тема 14. Фінансова надійність страхової компанії

88. Поняття фінансової надійності страховика та її значення.
89. Чинники фінансової стійкості страховика.
90. Формування збалансованого страхового портфеля.
91. Тарифна політика страхової компанії.
92. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності.
93. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії.
94. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення.
95. Оцінка платоспроможності в країнах Європейського союзу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

Фінанси

1. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси. Навч. посібник, 2018. 416с.

2. Фінанси : навчальний посібник / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.

3. Фінанси: навч. посіб./ Оспіщев В.І., Лачкова Л.І., Близнюк О.П. та ін. Київ: Знання, 2018. 366 с.

4. Фінанси: навч. посіб./ І.І. Пилипенко, Т.Г. Бондарук, Л.Є. Момотюк, І.С. Ігнатова. Київ: ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2013. 467 с.

Фінанси підприємств:

5. Бердар О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 296с.

6. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2018. 292с.

7. Біла О.Г., Юсипович О.І. Фінанси підприємств: навч. посіб. Алерта. 2016. 186с.

8. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 504с.

Гроші і кредит:

1. Дзюблюк О.В. Гроші та кредит: підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.

2. Савлук М.І., Мороз А.М., Лазепко І.М. Гроші та кредит : підручник. Київ: КНЕУ, 2011. 589 с.

3. Ставерська Т.О., Шевчук І.Л., Андрющенко І.С. Гроші та кредит: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2015. 88 с

4. Гроші та кредит - Навчальні матеріали онлайн: веб-сайт. URL: https://pidruchniki.com/13230627/finansii/groshi_ta_kredit

Банківська справа:

5. Романова М. І. Основи банківської справи [Текст] : навчальний посібник / М. І. Романова, Ж. В. Устюгова. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 168 с.

6. Копилюк О. І. Банківські операції. 2-ге вид. випр. і доповн. [Текст] : навчальний посібник / О. І. Копилюк, О. М. Музичка. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 536 с.

7. Прасолова С. П. Банківські операції [Текст] : навчальний посібник та практикум / С. П. Прасолова, О. С. Вовченко. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 568 с.

8. Живко З. Б. Банківська діяльність : навч. посібник / З. Б. Живко. – К. : Алерта, 2012. – 247 с.
9. Законодавство України – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
10. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>;
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>;
12. Офіційний сайт Державної податкової служби України – <http://www.sta.gov.ua/control/uk/index>.
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Страховання:

1. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 № 86/96-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
2. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2005. 318 с.
3. Страхування: практикум: навч. посібник / В. Д. Базилевича та ін. Вид. 2-е, переробл. і допов. Київ: Знання, 2011. 607 с.
4. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 168 с.
5. Штепенко К.П., Борисова Т.І. Стан добровільного медичного страхування в контексті розгляду діяльності страхових компаній. *Ефективна економіка*. 2019. №2. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/5978/1/%d0%a1%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%20%20%d0%a8%d1%82%d0%b5%d0%bf%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%9a.%d0%9f.%2c%20%d0%91%d0%be%d1%80%d0%b8%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%a2.%d0%86.pdf>